

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-12-05

HSN 2016-3627

Handläggare:
Roger Henriksson

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2017-01-31

Yttrande över motion LS 2016-0839 av Catarina Wahlgren (V) och Gunilla Roxby Cromvall (V) om att förstärka bröstcancervården och öka tillgängligheten till screening

Ärendebeskrivning

Länets tre bröstcentra har enligt den regionala cancerplanen ett uppdrag att bedriva en tillgänglig vård. Det finns också en ambition om att öka andelen kvinnor som screenar sig för bröstcancer. Dessa mål skulle kunna uppnås med hjälp av mobila mammografivagnar. Idag finns stora skillnader mellan olika socioekonomiska grupper vad gäller ett stort antal områden i samhället, inte minst inom sjukvården och deltagande i mammografiscreening. I den av hälso- och sjukvårdsnämnden antagna cancerplanen för 2016-2019, framtagen av Regionalt cancercentrum Stockholm Gotland, betonas behovet att utveckla arbetet med jämlikhetsfrågor kopplade till tidig diagnostik och screening.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-12-05
Motion LS 2016-0839 av Catarina Wahlgren (V) och Gunilla Roxby Cromvall (V) om att förstärka bröstcancervården och öka tillgängligheten till screening, bilaga

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

- att* till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som yttrande
- att* föreslå landstingsstyrelsen att föreslå landstingsfullmäktige att ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att utreda förutsättningar för att i försöksform etablera en mobil enhet för mammografiundersökningar i syfte att förbättra deltagandet, framför allt i befolkningsgrupper med ett lågt deltagande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Idag finns stora skillnader mellan olika socioekonomiska grupper vad gäller ett stort antal områden i samhället, inte minst inom sjukvården och deltagande i mammografiscreening. I den av hälso- och sjukvårdsnämnden

antagna cancerplanen för 2016-2019, framtagen av Regionalt cancercentrum Stockholm – Gotland (RCC), betonas behovet att utveckla arbetet med jämlikhetsfrågor kopplade till tidig diagnostik och screening.

RCC har påbörjat detta arbete med fokus på ökad kunskap om värdet av tidig diagnostik och screening. Ett exempel på detta är det så kallade "Botkyrka-projektet" som bland annat har till syfte att öka kunskapen hos befolkningsgrupper som man vet har ett lågt deltagande.

Tidigare har det i andra landsting gjorts försök att öka deltagandet i mammografiscreening genom mobila enheter. Dessa har lett till vissa förbättringar, men har sällan eller aldrig kunnat visa en bestående effekt. Ett gott exempel på en insats som gett positivt resultat kommer från SLL. Då patientavgiften för mammografiscreeningen avskaffades 2012 kunde man visa att denna åtgärd ledde till ett ökat deltagande bland socioekonomiskt svagare grupper.

Vid årsskiftet 2015-2016 etablerades tre bröstcentrum med ett utökat uppdrag för screening men också ansvar för att ta emot kvinnor som kommer på remiss, från exempelvis primärvården. Men behovet att öka deltagandet i screening är fortfarande en stor utmaning och alla goda initiativ som kan bidra till att uppnå detta bör prövas. Det bör dock ske i ordnade former med möjlighet till strukturerad utvärdering av vilka effekter som uppnås i relation till de mål som finns i Framtidplanen och Cancerplan 2016-2019.

Därför föreslås att hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att utreda förutsättningar för att i försöksform etablera en mobil enhet för mammografiundersökningar i syfte att förbättra deltagandet, framför allt i befolkningsgrupper med ett lågt deltagande.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Roger Henriksson
Avdelningschef

2016:28

Stockholms läns landsting
2016-06-14

Motion av Catarina Wahlgren (v) och Gunilla Roxby Cromvall (v) om att förstärka bröstcancervården och öka tillgängligheten till screening genom att införa en rullande mammografivagn

Länets tre bröstcentra har enligt den regionala cancerplanen ett uppdrag att bedriva en tillgänglig vård. Det finns också en ambition om att öka andelen kvinnor som screenar sig för bröstcancer. Dessa mål skulle kunna uppnås med hjälp av mobila mammografivagnar.

Den regionala cancerplanen är framtagen för att skapa en sammanhållen vårdprocess och förbättra cancervården med patienten i fokus och med ökad tillgänglighet för att på så sätt minska skillnader mellan olika regioner och mellan befolkningsgrupper. Ett steg i detta arbete är att bröstcancervården i länet nu koncentrerats till tre centra som ska ta ansvar för hela processen, från screening till rehabilitering. Sedan årsskiftet bedrivs bröstcancervården i länet vid tre bröstcentrum vid tre sjukhus: Karolinska universitetssjukhuset, Södersjukhuset och S:t Görans sjukhus. Detta har bl a inneburit att mammografiverksamheten, som tidigare utfördes på Danderyds sjukhus, har flyttats till Karolinska sjukhuset i Solna. Detta innebär, tväremot planens intentioner, en kraftig försämring av tillgänglighet för kvinnor i de norra länsdelarna och rimmar illa med ambitionen att öka andelen kvinnor som väljer att screena sig. Det framkommer också av en artikel i Dagens nyheter i juni 2016 att köerna till mammografi har vuxit sedan årsskiftet. Till stor del handlar det om remisser från primärvården. Kvinnor som förut fått vänta en vecka får nu vänta fyra veckor på en mammografiundersökning. På alla de tre bröstcentren arbetar nu personalen kvällar och helger för att beta av köerna.

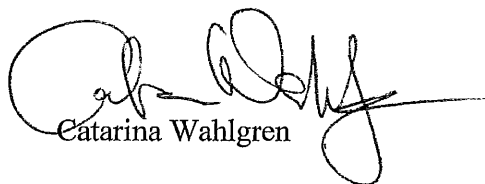
I det uppdrag som de tre bröstcentren givits framgår att de ska bedriva en tillgänglig vård. Att de har ansvar för hela processen innebär inte att all vård måste vara förlagd vid de tre centren. Med ett stärkt fokus på patientperspektivet vad gäller kontinuitet, tillgänglighet och delaktighet har de tre bröstcentren utifrån sitt uppdrag möjlighet att t ex öppna mammografifilialer eller välja alternativet rullande mammografi. Detta skulle öka tillgängligheten för kvinnor i hela länet och kan med fördel också användas för att öka andelen som väljer att screena sig i områden där deltagandet är lågt. Idag verkar det också som att mammografiverksamheten i länet skulle behöva en förstärkning för att hinna med att ta emot kvinnor i god tid. Med en ökad andel kvinnor som screenar sig, vilket ju är målet, kan denna förstärkning ses som extra viktig.

På Angereds närsjukhus har flera olika metoder testats i ett projekt för att öka andelen kvinnor som screenar sig för bröstcancer. Detta har skett bl a genom skicka ut en andra kallelse till de som inte dyker upp, utbildningsinsatser, drop-inmottagning och informationsspridning genom t ex tvättstugelappar.

Rullande mammografivagnar finns i bl a Skåne (Hässleholms sjukhus), Bohuslän, Älvsborg, Dalarna och Jämtland. En fördel med att använda rullande mammografivagnar istället för filialer är att det möjliggör riktade insatser i områden där andelen kvinnor som screenar sig är lågt. Vagnarna bidrar också till en ökad tillgänglighet som kompenserar för att mammografiverksamheten nu koncentrerats till tre sjukhus i centrala Stockholm. Eventuellt skulle dessa vagnar också kunna utföra screening för gynekologisk cancer.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta:

Att förstärka bröstcancervården och öka tillgängligheten till screening genom att införa en rullande mammografivagn

Catarina Wahlgren

Gunilla Roxby-Cromvall